

31.5.2011 11.11

SEYn lausunto maa- ja metsätalousministeriön ehdotuksesta kansalliseksi vieraslajistrategiaksi

SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa asetusehdotukseen. SEY haluaa kommentoida strategian seuraavia kohtia:

Haittaa aiheuttavat vieraat maaselkärankaaiset

Kissa

Ehdotuksessa todetaan: "Kissa (villiintynyt) on luokiteltu haitallisten vieraiden maaselkärankaisten joukkoon. Vaikka kissa on tuotu maahamme jo ennen vieraslajistrategian arviointijakson alkuvuotta 1850, ilmastonmuutos voi lisätä sen villien ja puolikesyjen kantojen leviämistä Suomen luontoon. Kissa on maailman sadan vaarallisimman haitallisen vieraslajin listalla. Kissan lemmikkinä pitämisen säädöksiä tuleekin tarkentaa, jotta kissojen vapaana liikkumisesta ja mahdollisesta villiintymisestä koituvaa haittaa saadaan pienennettyä. Kissan pitämistä lemmikkinä ei kuitenkaan ole tarkoitus rajoittaa."

SEY on selvittänyt asiaa useilta Euroopassa toimivilta suurilta eläinsuojelujärjestöiltä (WSPA, Eurogroup for Animals, Vier Pfoten, Swiss Animal Protection) sekä asiantuntijoilta (zoologi, Dr. Eva Weiblinger; Dr. Dennis C. Turner, Institute for Applied Ethology and Animal Psychology, Hirzel, Sveitsi) tietoja vastaavasta menettelystä sekä näkemystä siitä, tulisiko villiintynyt kissa määritellä vieraslajiksi. Järjestöjen ja asiantuntijalausuntojen mukaan **kissa on hyvin harvoissa maissa määritelty vieraslajiksi**. Kansainvälisten järjestöjen mukaan tämän ei tulisi olla mahdollista siksi, että villiintyneen kissan **määrittely on mahdotonta lemmikkinä pidettävän kotikissan edustaessa villiintyneen kissan kanssa samaa lajia**. Eurooppalainen villikissa *Felis silvestris* pystyy tuottamaan kotikissan kanssa lisääntymiskykyisiä jälkeläisiä. Kissa on domestikoitunut Lähi-idässä jo noin 5 000 vuotta sitten ja on levinnyt kaikkialle Eurooppaan viimeistään keskiajalla.

Määritelmänsä mukaan haitallinen vieraslaji lisääntyy ja leviää voimakkaasti ja sillä on huomattavia kielteisiä vaikutuksia lajistoon. Vieraslajin määritelmän mukaan kissan tulisi siten selviytyä ja lisääntyä Suomen luonnossa, jotta se voitaisiin luokitella vieraslajiksi. Kissa ei kuitenkaan selviä Suomen luonnossa ilman ihmisen talvista apua, joten Suomeen ei voi kehittyä "villiintyneiden" kissojen luonnossa lisääntyvää kantaa, joka aiheuttaisi vahinkoa tai haittaa.

On lisäksi virheellistä määritellä kissa haitalliseksi vieraslajiksi sillä perusteella, että se voi muuttaa Suomessa taajamien lintukantoja tai aiheuttaa merkittäviä alenemia saaliseläinpopulaatioissa. Tutkimustieto ei tue tällaista väittämää pieniä valtamerten saaria lukuun ottamatta ("domestic form of the cat is indeed NOT a pest species and NOT primarily responsible for the decline in populations of its prey species, including birds on the continents; this is opposed to the situation on small, distant oceanic islands, where the prey species have not co-evolved with any natural predators, and suffer deprivation through the imported domestic predators" Turner, D.C. and Bateson, P. 1988, 2000 second ed. (Eds.). *The Domestic Cat: The biology of its behaviour*. Cambridge University Press sekä Turnerin sähköpostikommentti 17.4.2011).

SEYn yhtyy kansainvälisten eläinsuojelujärjestöjen näkemykseen ja esittää kantanaan, että kissaa ei tule em. syistä määritellä Suomessa vieraslajiksi.

Villiintyneiden kissapopulaatioiden aiheuttamia haittoja ehkäisemään on sen sijaan luotava strategia, jossa yhtenä osana tulee olla eläinsuojelulainsäädännön uudistus. SEY ehdottaa, että kuntien, valtion ja järjestöjen yhteistyönä toteutetaan kissojen valtakunnallinen leikkautuskampanja. Lisäksi eläinsuojelulainsäädännössä on selkeästi määriteltävä vastuu kaikkien kissojen kiinniotolle, kuljettamiselle, hoidolle, säilyttämiselle, tunnistusmerkinnälle ja eläinlääkinnällisille toimenpiteille ml. sterilisaatio/kastraatio sekä uudelleensijoitukselle. Lemmikkikissojen (ja koirien) tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on säädettävä pakolliseksi. Strategian toteuttamiselle on osoitettava riittävästi resursseja.

Lisäksi SEY ehdottaa, että vapaana liikkuvien kissojen sterilisaatio/kastraatio määrätään Suomessa pakolliseksi.

Supikoira

Supikoira on levinnyt Suomeen itsestään ilman ihmisen apua. SEY kyseenalaistaa strategian näkemyksen supikoiran haitallisuudesta suomalaiselle lajistolle. Ravintotutkimukset eivät tue käsitystä supikoiran haitallisuudesta.

Villikani

SEYn näkemyksen mukaan kaniinikantojen suuruutta ei pitkällä tähtäimellä pystytä säätelemään metsästämisellä. Kaniineja ihmistoimin hetkellisesti vähennettäessä niiden elinympäristöön avautuu uusia asuintiloja, minkä seurauksena naaraskaniinit tuottavat enemmän poikasia niitä täyttämään. Tämän jälkeen saavutetaan jälleen tasapainotila, jossa populaatioon rekrytoituu saman verran uusia jäseniä kuin sieltä poistuu. Tämän vuoksi strategian toimenpiteet kaniinivahinkojen estämiseksi on keskitettävä suojautumiseen kaniinien ihmisomaisuudelle aiheuttamilta tuhoilta.

Toimenpide-ehdotukset

Luku 14.4 *Estetään lemmikkieläimiksi soveltumattomien lajien maahantuonti, myynti ja markkinointi sekä hallussapito: Supi eli pesukarhu, koirasudet, kotieläimet, lemmikit*

Estetään lemmikkieläiminä pidettäväksi huonosti soveltuvien, kuten helposti lemmikin vapauttamiseen johtavien tai karkaavien lajien tuonti Suomeen.

Käytännössä helpoiten Suomen luontoon karkaavia tai vapautettavia lajeja ovat kissa, koira ja lemmikkikanit. Tämän vuoksi SEY ehdottaa lemmikkinä huonosti pidettäväksi soveltuvien lajien täsmällisempää määrittelyä.

EU-maista Belgia on luonut listan nisäkkäistä, joita on maassa lupa pitää lemmikkinä. Eläinten hyvinvoinnin ja lajien ja biodiversiteetin vahvistamiseksi sekä laittoman kaupan estämiseksi SEY ehdottaa seuraavia toimenpiteitä:

1. Luodaan ns. positiivinen lista lajeista, joita yksityiset henkilöt saavat pitää seura- ja harraste-eläiminä. Kriteereinä voidaan käyttää seuraavia tekijöitä:
 - eläimiä on helppo pitää ja hoitaa siten, että niiden olennaiset fysiologiset, etologiset ja ekologiset tarpeet tulevat tyydytetyiksi

- listalle ei tule hyväksyä sellaista lajia, joka luontoon vapaaksi päästyään voisi selviytyä Suomessa
- eläinten pito- ja hyvinvointivaatimuksista tulee olla riittävästi tietoa saatavilla
- tilanteessa, jossa on saatavilla ristiriitaista tietoa, eläimen hyvinvointi tulee asettaa ensisijaisesti tavoiteltavaksi
- eläimen pitämisen ei saa vaarantaa eläimen tai sen omistajan hyvinvointia – ideaalitulanteessa molempien hyvinvointi vahvistuu

2. Lisätään eläinlajien pitovaatimuksiin ja hoitoon liittyvää koulutusta ja valistusta, jotta ehkäistään ei-toivottujen lajien ostoja ja jotta olemassa olevien lajien hoidon taso kohoaa. Lemmikkieläinkaupoissa tulee olla saatavilla riittävästi tietoa kunkin eläinlajin fysiologisista, etologisista ja ekologisista vaatimuksista.

3. Vahvistetaan tällä hetkellä pidettävien seura- ja harraste-eläinten valvontaa erityisesti CITES-lajien kohdalla.

14.4 Kielletään kansallisesti tappavan myrkyllisten tai muuten vaarallisten eläinten tuonti.

SEY toteaa, että eläinten myrkyllisyys ei liity tulokaslajiasiaan, sillä kaikki terraariossa pidettävät myrkylliset lajit (käärme, skorpioni ja hämähäkki) ovat trooppisia, eivätkä ne selviä ja lisäänty Suomen luonnossa.

14.4 Perustetaan pakolliseen mikrosirumerkintään perustuva rekisteri vieraslemmikeille.

SEY kannattaa pakollista tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä niiden lajien kohdalla, jotka voivat karata tai joita voidaan hylätä luontoon ja jotka siellä voivat selvitä. Kaikkien ns. vieraslemmikkien siruttamista SEY ei kannata. Lisäksi **vieraslemmikin määritelmää ei strategiassa ole ollenkaan**, mikä voi johtaa mielivaltaiseen tulkintaan.

Mikrosirun asettaminen kaikista pienimpiin lemmikkiin pidettäviin eläimiin (esimerkiksi akvaariokalat, sammakot, hyönteiset, lemmikkihiiret) vaarantaa nykyisellä välineistöllä eläimen terveyden ja hyvinvoinnin.

Lisäksi trooppisten lajien leviäminen Suomen luontoon on mahdotonta.

SEY ehdottaa, että termi “vieraslemmikki” määritellään aukottomasti, ja tunnistusmerkintä määrätään pakolliseksi vain niille eläimille, joiden hyvinvointia se ei vaaranna.

Helsingissä 31.5.2011